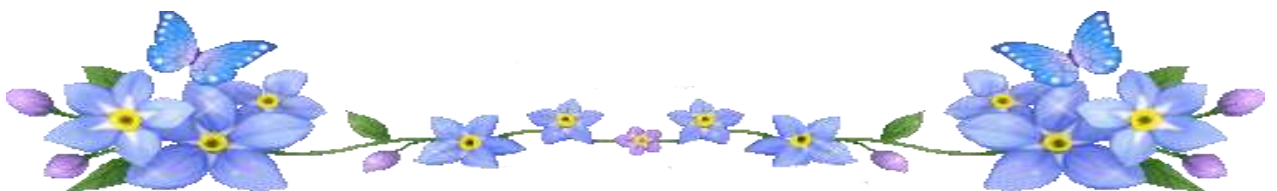

З В І Т
про стратегічну екологічну оцінку (СЕО)
Програми економічного і соціального розвитку
міста Кропивницького на 2021 рік
та основні напрями розвитку на 2022 і 2023 роки

Кропивницький - 2021

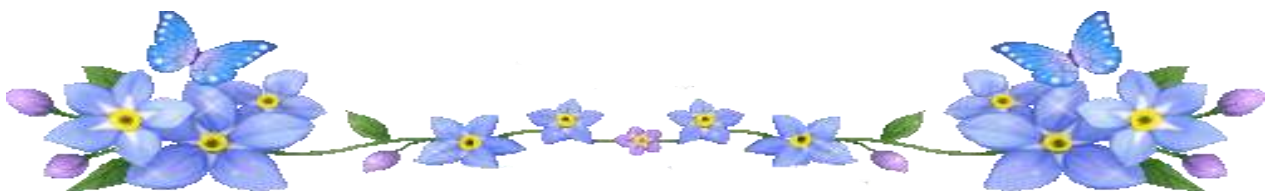

З М І С Т

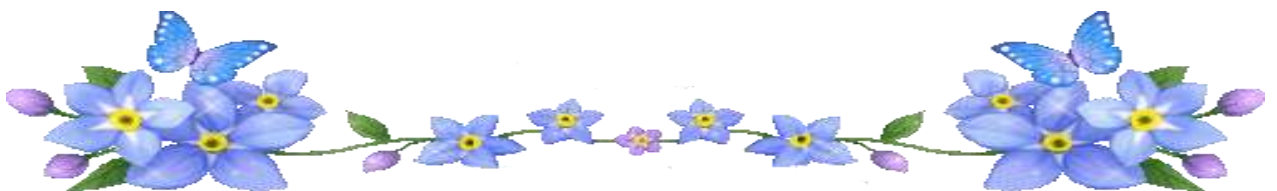
ВСТУП

- 1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування**
- 2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогностичні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено**
  - 2.1. Кліматичні особливості у місті
  - 2.2. Стан здоров'я населення
  - 2.3. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря
  - 2.4. Характеристика водних ресурсів
  - 2.5. Відходи
  - 2.6. Сучасний стан природно-заповідного фонду та рекреації
  - 2.7. Земельні ресурси та ґрунти
  - 2.8. Основні екологічні проблеми
- 3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу**

SWOT-аналіз екологічної ситуації в м. Кропивницькому
- 4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо території з природоохоронним статусом**
- 5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування.**

- 5.1. Основні міжнародні та державні зобов'язання
- 5.2. Процедури ОВД
- 5.3. Інформація про оприлюднення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки
- 5.4. Інформація про обговорення Звіту про стратегічну екологічну оцінку
- 6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо та довгострокових, постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків**
  - 6.1. Атмосферне повітря
  - 6.2. Клімат
  - 6.3. Земельні ресурси
  - 6.4. Відходи
  - 6.5. Біорізноманіття
  - 6.6. Природоохоронні території
  - 6.7. Здоров'я населення
  - 6.8. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)
- 7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування**
- 8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення**
- 9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення**
- 10. Резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-9 цієї частини, розраховане на широку аудиторію**

ВСТУП

Стратегічна екологічна оцінка (далі - СЕО) - це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Відповідно до Основних засад (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року державна екологічна політика спрямована на досягнення таких стратегічних цілей:

Ціль 1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва;

Ціль 2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України;

Ціль 3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України;

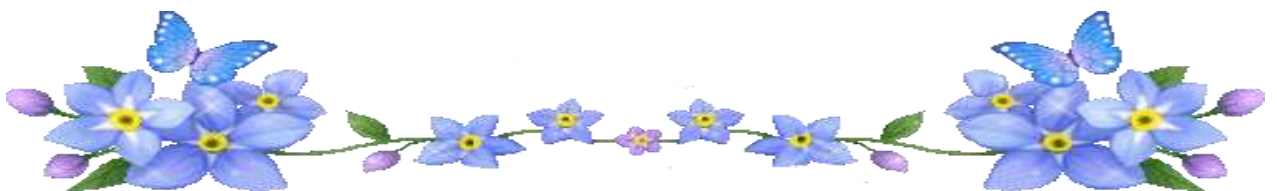
Ціль 4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення;

Ціль 5. Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння інтеграції екологічних факторів у підготовку планів і програм з метою забезпечення збалансованого (сталого) розвитку.

Програма економічного і соціального розвитку міста Кропивницького на 2021 рік та основні напрямки розвитку на 2022 і 2023 роки (далі – Програма-2021) є комплексним програмним документом, в якому визначені основні завдання щодо розвитку галузей і сфер діяльності у місті та механізми їх реалізації: через галузеві цільові програми та інвестиційні проекти, перелік яких визначено в додатках до програми.

Певною мірою Програма відповідає критеріям документів державного планування (далі – ДДП), визначених у Законі України "Про стратегічну екологічну оцінку", хоча і не містить конкретних інвестиційних проектів, містобудівних програм, інших містобудівних документів тощо.

**1. Зміст та основні цілі документа державного планування,
його зв'язок з іншими документами державного планування**

Програма-2021 рік розроблена на середньостроковий період:
відповідно до повноважень, визначених Законом України "Про місцеве
самоврядування в Україні";

з урахуванням:

постанови Кабінету Міністрів України від 29 липня 2020 р. № 671
"Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на
2021-2023 роки";

Цілей Сталого Розвитку: Україна;

Індексу конкурентоспроможності міст;

Стратегії розвитку Кіровоградської області на 2021-2027 роки та Плану
заходів на 2021-2023 роки із реалізації Стратегії розвитку Кіровоградської
області на 2021-2027 роки, затверджених рішенням обласної ради
від 12 березня 2020 р. № 743;

аналізу стану соціально-економічного розвитку міста за 2019-2020 роки
із використанням офіційних статистичних даних, відомчої звітності тощо;

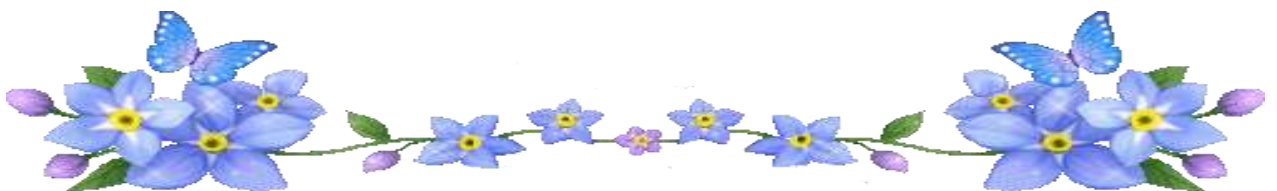
пропозицій виконавчих органів міської ради та інших зацікавлених
сторін.

Методологічною основою для розробки Програми є:

Закон України "Про державне прогнозування та розроблення програм
економічного і соціального розвитку України";

постанова Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 р. № 621 "Про
розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального
розвитку та складання проекту державного бюджету" (із змінами).

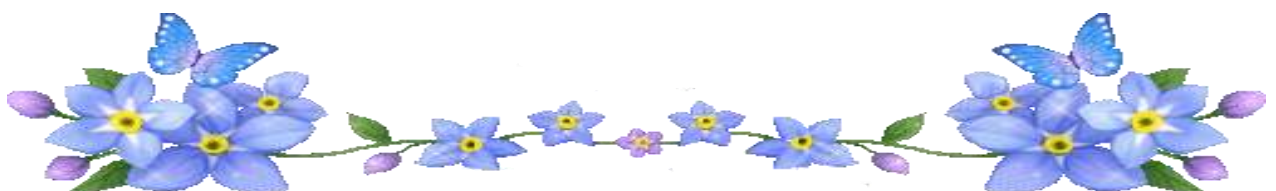
Головною метою Програми-2021 є поліпшення умов життєдіяльності
населення на основі нарощування потенціалу реального сектору економіки,
активізації інвестиційної діяльності, поліпшення якості надання послуг та
підвищення матеріального добробуту громадян.

**Аналіз відповідності
цілей Програми-2021 стратегічним цілям державної екологічної політики,
визначених "Основними засадами (стратегії) державної екологічної
політики України на період до 2030 року"**

Стратегічні цілі державної екологічної політики	Цілі Програми:			
	Конкурентоспроможна економіка	Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя населення	Сталий розвиток міста	Поліпшення екології
Ціль 1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва	+	+	+	+
Ціль 2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України	+	+	+	+
Ціль 3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України	+	+	+	+
Ціль 4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення	+	+	+	+
Ціль 5. Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління	+	+	+	+

Ціль 1. "Конкурентоспроможна економіка" передбачає завдання щодо створення сприятливих умов для повного використання наявного потенціалу і його нарощування, впровадження заходів із енергоефективності, політики енергозбереження та використання конкурентних переваг економіки міста.

Одним із завдань Програми-2021 є сприяння товаровиробникам у впровадженні інвестиційно-інноваційних проєктів, енергоефективних і ресурсозберігаючих технологій, маловідходних, безвідходних та екологічно безпечних технологічних процесів.

Цілі і завдання Програми-2021 та стратегічні цілі державної екологічної політики принципово узгоджуються.

Ціль 2. "Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя населення" передбачає комплекс завдань і заходів щодо поліпшення стану матеріально-технічної бази закладів соціальної інфраструктури із впровадженням у них сучасних енергозберігаючих технологій, обладнання, а також завдання щодо підвищення матеріального добробуту населення міста. Отже, вона добре узгоджується з 1, 2 та 4 стратегічними цілями державної екологічної політики.

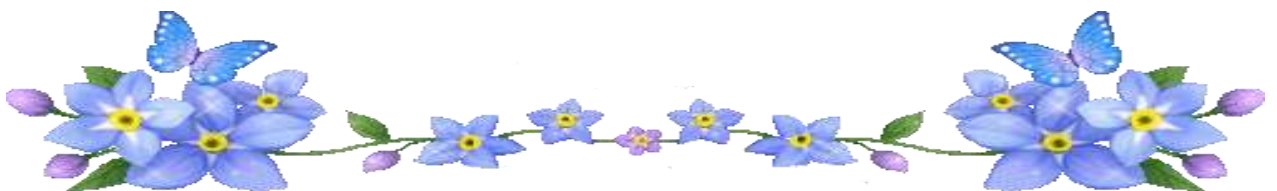
Для зменшення негативного впливу від родовищ урану та діяльності Інгульської шахти на здоров'я населення необхідним є затвердження Державної цільової регіональної програми радіаційного і соціального захисту населення Кіровоградської області і міста Кропивницького, над доопрацюванням Концепції якої працює обласна державна адміністрація.

Ціль 3. "Сталий розвиток міста" передбачає реалізацію комплексу заходів і проєктів, спрямованих на розвиток соціально-дорожньої інфраструктури, модернізації житлово-комунального господарства, житлового будівництва. Це узгоджується з усіма цілями державної екологічної політики.

Ціль 4. "Поліпшення екології" визначає завдання і проєкти щодо охорони навколишнього природного середовища, формування екологічної інфраструктури в місті. Тому, вона принципово узгоджується з усіма стратегічними цілями державної екологічної політики.

Цілі і завдання Програми-2021 відповідають Цілям Сталого Розвитку: Україна, зокрема цілям 6, 7, 9, 12, 13.

Цілі Програми-2021 також прямо кореспондуються із стратегічними цілями, які визначені Стратегією розвитку Кіровоградської області на 2021-2027 роки, яка затверджена рішенням обласної ради від 12 березня 2020 року №743.

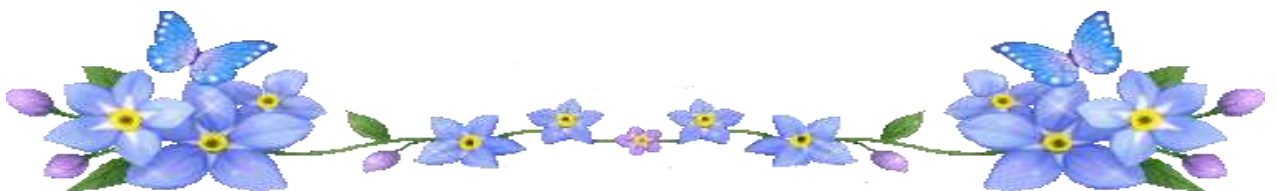
**Узгодженість цілей Програми-2021
із основними завданнями економічного і соціального розвитку міста**

Сектори	Цілі Програми-2021:			
	Конкуренто-спроможна економіка	Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя населення	Сталий розвиток міста	Поліпшення екології
1	2	3	4	5
Реальний сектор економіки	x	x	x	x
Енергозбереження та енергоефективність	x	x	x	x
Інфраструктура, транспорт і дороги	x	x	x	x
Екологія і природні ресурси	x	x	x	x
Підприємництво, торгівля	x	x	x	x
Освіта, охорона здоров'я, культура, фізкультура, спорт, туризм, соціальний захист		x	x	x

Реалізація основних завдань і проєктів Програми-2021 буде здійснюватись у рамках галузевих цільових програм, перелік яких визначений у додатку 2 до Програми-2021. Таким чином, Програма-2021 добре узгоджується із іншими програмними документами, затвердженими рішеннями міської ради.

**2. Характеристика поточного стану довкілля,
у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану,
якщо Програма-2021 не буде затверджена**

На стан екологічної ситуації у місті значний вплив мають такі галузі, як промисловість, серед них Інгульська шахта, підприємства житлово-комунального господарства, особливо тепло-, водопостачання і водовідведення, транспорт, а також стан поводження із твердими побутовими відходами, рівень екологічної культури населення тощо.

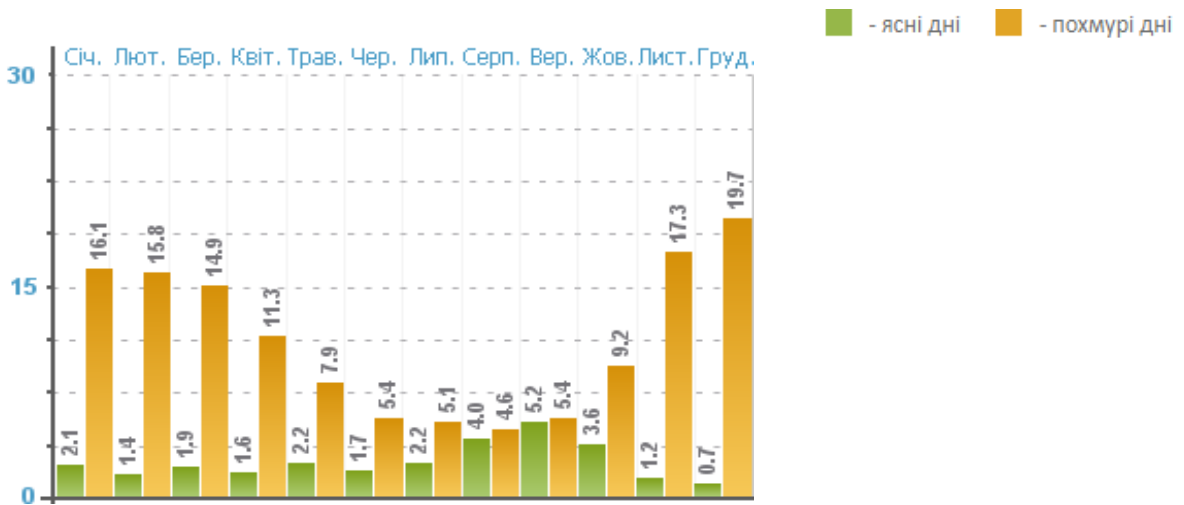

Використання природних ресурсів і пов'язане з ним відповідне навантаження на навколишнє природне середовище - це та сфера людської діяльності, яка визначає широке коло соціальних, економічних та екологічних проблем.

2.1. Кліматичні особливості у місті

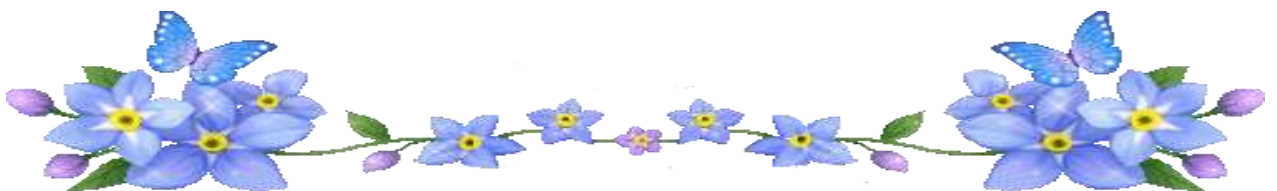
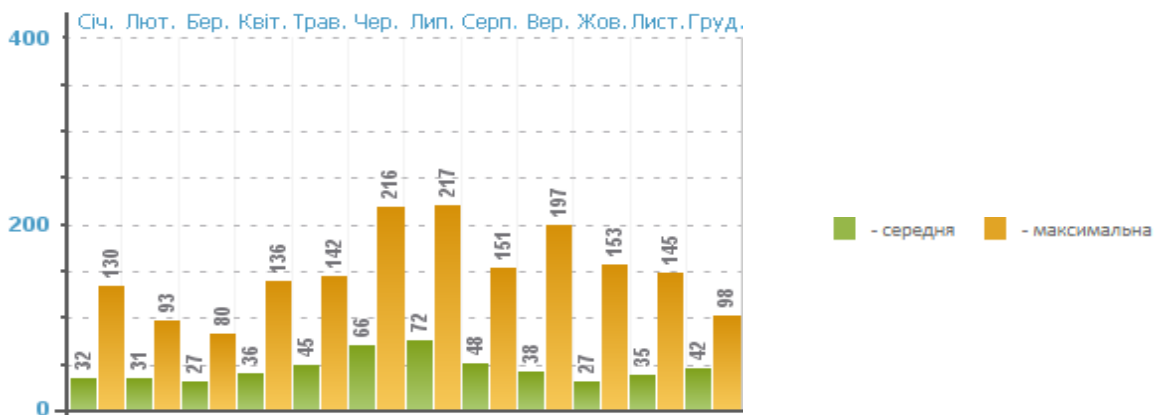
Клімат Кропивницького обумовлений його розташуванням у степовій зоні. Середня температура січня становить $-5,6^{\circ}\text{C}$, липня $+20,2^{\circ}\text{C}$.

Дані про число ясних і похмурих днів за загальною та нижньою хмарністю

Середньорічна кількість опадів - 203,7 мм (у середньому за рік у місті спостерігається 130 днів з опадами), найменше - у вересні та жовтні, найбільше - у січні та грудні.

Дані про середню місячну і максимальну кількість опадів (мм) з поправками на змочування

Переважні напрями вітрів взимку - північно-західні, влітку - південні.

Найбільша швидкість вітру - в лютому, найменша - влітку. У січні вона в середньому становить 4,5 м/с, у липні - 3,4 м/с.

Сучасний стан природних ресурсів і навколишнього середовища міста змушує змінити підходи щодо подальшого економічного розвитку й оцінити його з урахуванням економічних пріоритетів та наявності екологічних ризиків.

2.2. Стан здоров'я населення

На стан здоров'я населення негативний вплив мають різні фактори, серед яких і забруднення атмосферного повітря.

Демографічна ситуація у місті Кропивницькому, як і в цілому в державі, є складною, у тому числі через погіршення стану здоров'я населення.

Чисельність наявного населення в місті на 01 січня 2021 року становить у межах 231,5 тис. осіб, що на 2,3 тис. осіб, або на 1,0 % менше порівняно із початком 2020 року. Природне скорочення становить 1829 осіб, міграційне – 473 особи.

За причинами смерті всього населення на першому місці знаходяться хвороби системи кровообігу – 66,0%, на другому - новоутворення – 16,03%, на третьому – травми та отруєння – 6,1%.

Показник поширеності захворювань серед дорослого населення міста за 2020 рік знизився в порівнянні з 2019 роком на 5,6 % і становить 106 946,3 на 10 тис. відповідного населення (у 2019 році – 113 272,1 випадки).

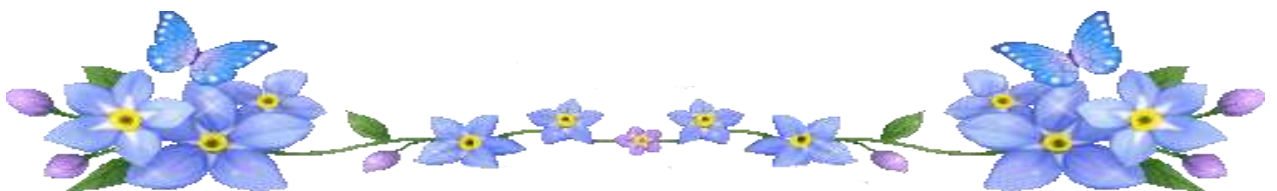
Поширеність захворювань серед підлітків і дитячого населення також знизився.

За 2020 рік показник захворюваності злоякісними новоутвореннями становить 431,0 на 100 тисяч населення проти 541,6 за 2019 рік.

Одним з основних факторів захворюваності серед населення є забруднення повітря. Чим нижче рівні забруднення повітря, тим менше серцево-судинних, респіраторних та онкологічних захворювань як в тривалій, так і в короткостроковій перспективі.

Для поліпшення екологічного стану міста Програмою - 2021 передбачені основні напрями зменшення рівня забруднення повітря за рахунок реалізації заходів наступних програм:

природоохоронних заходів місцевого значення на 2021-2023 роки, а саме проведення комплексу заходів, спрямованих на зменшення обсягів

викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел викидів, проведення реконструкції та модернізації систем пило-, газоочисних установок підприємств міста, відновлення зелених насаджень шляхом створення та здійснення догляду за ними;

реалізації заходів Плану дій сталого енергетичного розвитку і клімату міста Кропивницького на період до 2030 року щодо розвитку мережі електротранспорту, розмежування та оптимізація транспортного руху, розвиток велосипедної культури, виховання енергоощадної свідомості мешканців міста.

2.3. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря

Контроль за якістю атмосферного повітря в населених пунктах проводить лабораторія спостереження за забрудненням атмосфери II групи Кіровоградського обласного центру з гідрометеорології. У м. Кропивницькому відповідно до постів спостереження проводяться за речовинами: пил, діоксид сірки, діоксид азоту, оксид азоту, сажа, оксид вуглецю, розчинені сульфати, формальдегід.

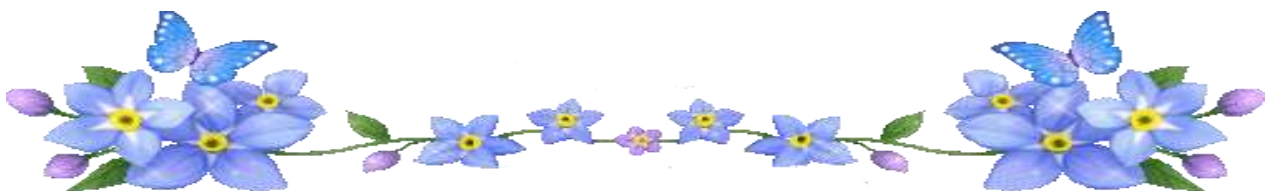
Моніторингові дослідження атмосферного повітря здійснюються санітарно-гігієнічною лабораторією Державної установи "Кіровоградський обласний лабораторний центр МОЗ України" в м. Кропивницькому на маршрутному посту у фіксованій точці за скороченою програмою (5 разів на тиждень, 2 рази в день – вранці та ввечері). Пост розміщений в житловій забудові по вул. Тобілевича, 24.

Атмосферне повітря досліджується на пил, сажу, аміак, азоту діоксид, сірчистий ангідрид, вуглецю оксид, кислоту сірчану, метан, сірководень, солі важких металів (хром), фенол, формальдегід, хлор.

В останні роки у м. Кропивницькому обсяг викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря залишається практично незмінним.

Дані про обсяг викидів забруднюючих речовин та парникових газів від стаціонарних джерел в атмосферне повітря у м. Кропивницькому за 2019 рік

Показники	Роки:		
	2017	2018	2019
1	2	3	4
Викиди забруднюючих речовин та парникових газів від стаціонарних джерел, тис. т	2,1	2,0	2,1

**Дані
про викиди забруднюючих речовин стаціонарними джерелами в
атмосферне повітря**

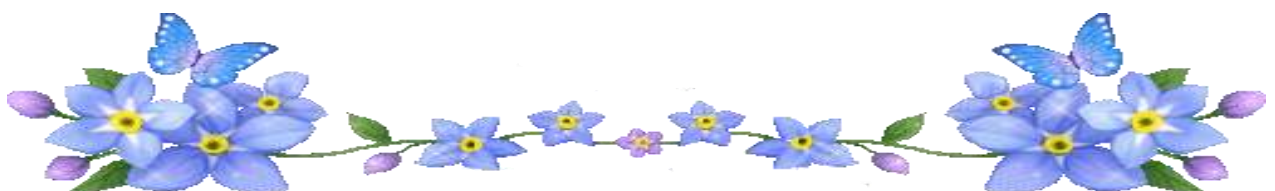
	Всього, т	у % до 2018 року	Збільшення/ зменшення (-) проти 2018 року	Щільність викидів, кг	Обсяги викидів у розрахунку на душу населення, кг
Кіровоградська область	12778,1	105,0	612,8	519,7	13,6
м. Кропивницький	2102,4	105,0	99,3	20411,5	9,0

Забруднення атмосферного повітря по місту за 2019 рік характеризувалося зменшенням пилу, оксиду вуглецю, формальдегіду.

**Дані
про обсяг викидів окремих забруднюючих речовин в атмосферне
повітря у м. Кропивницькому за 2019 рік**

Забруднючі речовини	2019 рік, т
1	2
Діоксиду сірки	280,5
Діоксид азоту	224,4
Метану	25,1
Оксиду вуглецю	392,0
Оксид азоту	9,9
Сажі	23,0
Неметанових летких органічних сполук	864,3
Крім того викиди доксиду вуглицю, тис.т	214 093,7

Основними забруднювачами атмосферного повітря у місті Кропивницькому є промислові підприємства, такі як: ПрАТ "Кропивницький олійноекстракційний завод", ТОВ "Придніпровський олійноекстракційний завод", ТОВ "Кіровоградський завод будівельних матеріалів №1", ТОВ "ГрінстоунПротеїн", ТОВ "ОЕЗ Градоля".

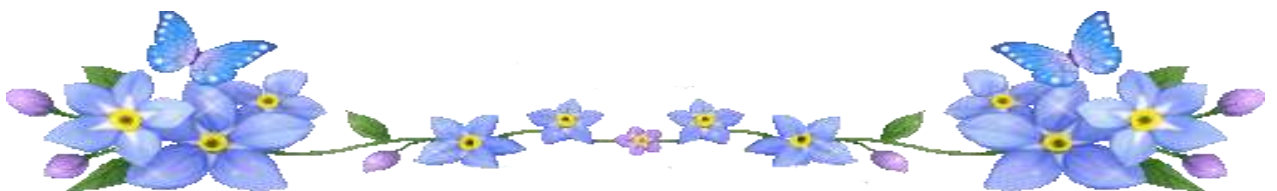

Стан радіаційного забруднення атмосферного повітря та організація контролю за радіаційною безпекою і впливом на довкілля виробничої діяльності підприємств уранодобувної промисловості

Ризики у сфері радіаційної безпеки обумовлені виробничою діяльністю підприємств уранодобувної промисловості, а саме Інгульською шахтою ДП "СхідГЗК", де здійснюється видобуток уранових руд, які є природним радіоактивним матеріалом.

Характерним місць видобутку урану є те, що майже усі накопичені відходи – (відвали гірничих порід та забалансової руди), що розташовані на околиці м. Кропивницького, скиди шахтних вод, викиди в атмосферне повітря з уранових об'єктів – є джерелами радіаційного забруднення навколишнього природного середовища, що причиняє опромінення населення. Забруднення атмосферного повітря в районі розташування уранових шахт обумовлене природним ураном, радієм-226, торієм-230, свинцем-210, полонієм-210 і радоном-222, а поверхневі водойми через надходження шахтних вод забруднюються хімічними речовинами і природними радіонуклідами ряду урану. Зокрема, щороку Інгульська шахта Східного гірничо-збагачувального комбінату скидає у р. Інгул майже 8 тис. тонн забруднюючих хімічних речовин, включаючи і радіоактивні. Високий через цей скид рівень замуленості річки, яка протікає через все місто, ставить під загрозу санітарно-епідемічне та екологічне благополуччя мешканців міста. Розроблений проєкт реконструкцій очисних споруд на Інгульській шахті вимагає перегляду.

З метою виключення необґрунтованого радіаційного впливу на населення та довкілля та контролю ефективності застосованих протирадіаційних заходів підприємство веде постійний контроль за впливом на радіаційний стан навколишнього природного середовища на промислових майданчиках, у санітарно-захисних зонах і зонах спостереження. Контроль здійснюють фізико-хімічні лабораторії служби радіаційної безпеки та охорони навколишнього середовища. Лабораторії атестовані на проведення вимірювань у сфері поширення державного метрологічного нагляду. Періодичність вимірювань, а також перелік факторів, які контролюються, передбачено у річних планах контролю, погоджених контролюючими органами та затверджених головним інженером підприємства.

За результатами радіаційно-екологічних досліджень об'єктів довкілля на території санітарно-захисних зон та зон спостереження підрозділів ДП "СхідГЗК" наднормативного рівня впливу не виявлено.

Усі виміряні значення потужності дози гамма випромінювання на територіях санітарно-захисної зони перебувають у межах коливань природного фону.

За результатами спостережень Кіровоградського обласного центру з гідрометеорології, значення радіаційного фону за останні роки у місті Кропивницькому не перевищують рівнів природного фону та становлять 10-14 мкР/год (при контрольному рівні природного гамма-фону - 25 мкР/год).

На території зони спостереження Інгульської шахти значення потужності еквівалентної дози становить 0,12 - 0,23 мкЗв/год., що відповідає коливанням природного радіаційного фону території Кропивницького району.

Середньорічне значення гама-фону у місті Кропивницькому

Населений пункт	2017 рік	2018 рік	2019 рік
місто Кропивницький	0,014	0,014	0,014

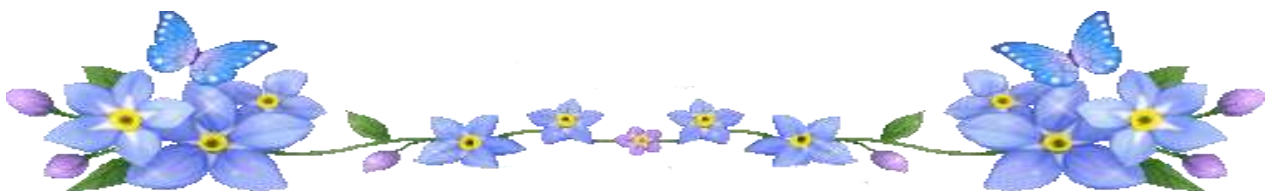
Потужність дози гамма-випромінювання на території населених пунктів зони спостереження становить:

- с. Неопалимівка - від 0,15 до 0,22 мкЗв/год.;
- с. Первозванівка - від 0,13 до 0,17 мкЗв/год.;
- м. Кропивницький, р-н Велика Балка - від 0,12 до 0,18 мкЗв/год.;
- м. Кропивницький, р-н Завадівка - від 0,15 до 0,23 мкЗв/год.

2.4. Характеристика водних ресурсів

На території міста основними водними об'єктами є Кіровоградське водосховище та річка Інгул з її притоками річками Біянка та Сугокля. Загальна довжина річок – 11,0 км.

Більша частина водних об'єктів замулена, гідротехнічні об'єкти потребують ремонту.

На санітарний стан ріки Інгул впливають зворотні води промислових підприємств. За даними міської СЕС якість води за 2019 рік в річці Інгул по хімічних та санітарно-бактеріологічних показниках майже в 100% відібраних пробах не відповідає Правилам охорони поверхневих вод від забруднення.

Населений пункт	Запаси, млн.м/рік		Кількість свердловин	Водовідбір
	прогнозні	у т.ч. розвідані та затверджені		
Кіровоградська область	146,659	52,36	728	16,4
місто Кропивницький		17,973	53	4,444

Водопровідно-каналізаційна система міста Кропивницького знаходиться на обслуговуванні Кропивницького ВКГ ОКВП "Дніпро-Кіровоград". Джерелами централізованого водопостачання для міста Кропивницького є магістральний районний водопровід "Дніпро-Кіровоград" (45-50 тис м3/добу) та підземний водозабір "Холодні ключі" (2,5-4,0 тис.м3/добу). Резервний водозабір "Лелеківський" в даний час працює у режимі пониження рівня ґрунтових вод зі скидом в річку Інгул.

Стоки від районів міста транспортуються на головну каналізаційну насосну станцію, яка перекачує їх на каналізаційні очисні споруди.

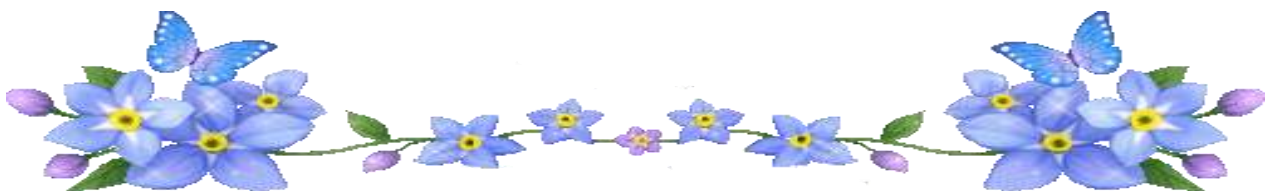
На каналізаційних очисних спорудах потужністю 60,0 тис. куб.м на добу стоки проходять процес механічного і біологічного очищення. Очищені стічні води проходять процес доочищення на біоставках і скидаються в річку Інгул.

2.5. Відходи

Найбільше утворюється відходів у підприємствах добувної промисловості і розроблення кар'єрів при добуванні та збагаченні руд і мінеральної сировини.

Видалення відходів шляхом захоронення або знешкодження залишається основним призначенням спеціально відведених місць чи об'єктів.

Не менш гострою, ніж у попередні роки, залишається проблема екологічно безпечного збирання, видалення твердих побутових відходів.

Нераціональне використання ресурсів, застарілі технології й відсутність сфери вторинної переробки сприяють утворенню великих об'ємів відходів, зберігання яких потребує вилучення значних земельних ділянок. Зберігання та накопичення відходів, особливо токсичних, є джерелом тривалого негативного впливу на стан здоров'я людей і якість навколишнього природного середовища.

Єдиним підприємством у сфері поводження з відходами у місті Кропивницькому є ТОВ "Екостайл". Підприємство надає послуги в сфері обслуговування багатоквартирних та приватних будинків, фізичних та юридичних осіб. У Кропивницькому обслуговує шість клієнтів на базі ЖЕО, ЖЕК, ОЖБК, 76 ОСББ і 1640 юридичних осіб, а також 86 151 абонентів у приватному секторі.

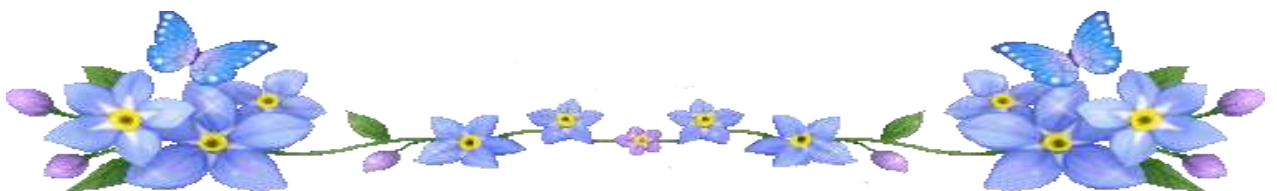
Технічні ресурси компанії складають: 2000 сміттєвих контейнерів, 7 спецавтомобілів, лінії з сортування і переробки відходів.

У 2019 році на сортувальні лінії направлено 19485,2 тон відходів, із яких відсортовано понад 1036,1 тони, або 5,32%, у тому числі за фракціями:

- алюмінієві банки – 0,021%, 4,0835 тон,
- папір – 0,177%, 34,4204 тон,
- металеві банки – 0,1015%, 19,7832 тон,
- метал – 0,0124%, 2,4072 тон,
- полімери – 1,1261%, 219,4094 тон,
- плівка – 0,1013%, 19,742 тон,
- склобій – 3,6837%, 717,7501 тон,
- упаковка "ТетраПак" – 0,095%, 18,5046 тон.

У 2019 році за рахунок коштів інвестора у м. Кропивницькому введено в дію інженерну споруду з системою збору біогазу полігону твердих побутових відходів для виробництва електроенергії. Споруда розрахована на вироблення 600 кВт/год, фактично протягом 2019 року середньодобове вироблення електроенергії становило 630 кВт/год. Установка працює цілодобово, що забезпечує міське сміттєзвалище від самозаймань та забруднення атмосфери.

Вироблена електроенергія надходить в енергосистему України за "зеленим" тарифом. Всього протягом 2019 року вироблено 1314849 кВт/год. електроенергії.

2.6. Сучасний стан природно-заповідного фонду та рекреації

Природно-заповідний фонд міста представлений ландшафтним заказником місцевого значення (зелений сосновий масив в районі вулиці Лісопаркової) та парками-пам'ятками садово-паркового мистецтва: Дендропарк, Ковалівський парк, Козачий острів, парк "Перемоги".

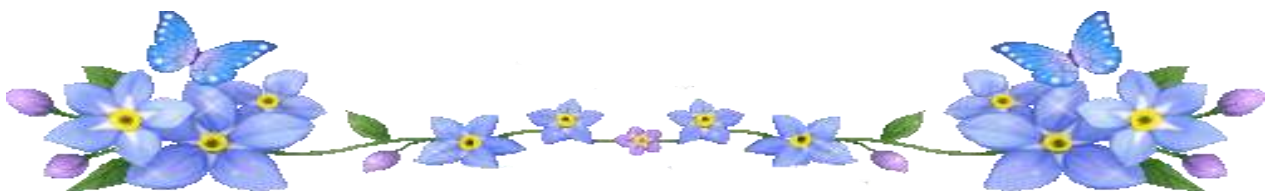
Дендропарк займає площу 12 га, на яких розміщено розважальні заклади, кафе, ресторани, 40 атракціонів тощо.

У 2015 році дендропарк став найкращим парком України для сімейного відпочинку. Особливою гордістю парку є алея хвойних, а також магнолії, мімоза, канадський клен, бузок. А головне те, що в цьому парку висаджені рідкісні квіти – мускарі (маленький гіацинт), троянди, півонії, та 3 мільйони тюльпанів.

Ковалівський парк розташований на площі 8,3 га. Парк невеликий, але затишний, тому традиційно є улюбленим місцем відпочинку та організації дозвілля кропивничан і гостей міста. Має естетичне, виховне, природоохоронне та оздоровче значення.

Парк "Козачий Острів" розташований в центральній частині міста на площі 3,2826 га. Територія парку відмежована обвідним каналом та руслом річки Інгул і являє собою штучне паркове насадження. На території парку є невеликий спортивний майданчик, що використовується місцевими мешканцями для занять фізичною культурою. Також парк є місцем прогулянок та відпочинку містян, тут відбуваються масові культурні та просвітницькі заходи. У парку "Козачий Острів" проводяться екскурсії навчальних закладів міста.

Парк "Перемоги" з 2019 року оновлюється. У 2020 році в парку "Перемоги" з'явилися футбольний, тенісний та волейбольний майданчики, декоративна альтанка, кований місток та ажурна гойдалка, автостоянка, клумби, вимощені декоративною плиткою доріжки, вигадливої форми дитячі пісочниці. Всі алеї та доріжки парку "Перемоги" обладнані системою сучасного вуличного освітлення. У прибережній частині парку облаштовані вуличні тренажерні комплекси. Тут повністю відреставровані каскадні сходи та встановлено арку. Її вже можна вважати одним із туристичних символів міста. Тепер є дві фотозони – декоративна арка та місток.

2.7. Земельні ресурси та ґрунти

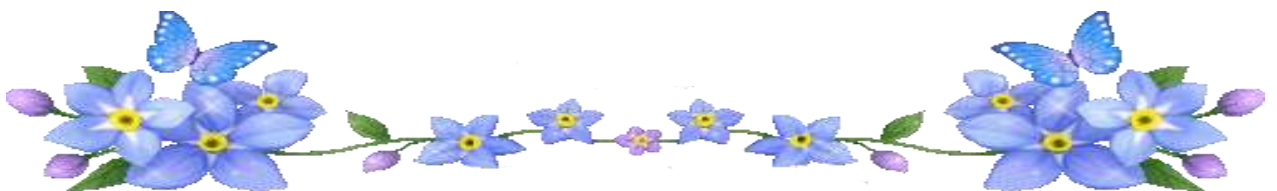
Геологічна будова території Кропивницького зумовлена його розташуванням на площі Українського кристалічного щита та його структурної одиниці - Кіровоградського тектонічного блоку, в основі якого лежить давній докембрійський фундамент, складений гранітами, гнейсами, чарнокітами, габро-лабрадоритами.

Ґрунти - чорноземи звичайні, глибокі мало- і середньогумусні на лесових породах. Мають високу природну родючість, хоч в орному шарі розпушені і частково втратили в минулому грудкувату структуру.

Корисні копалини на території і в околицях Кропивницького представлені, перш за все, будівельною сировиною. Відомими є родовище вогнетривких глин і гранітне родовище, розташоване на правому березі річки Сугоклії. Енергетичні запаси надр міста представлені покладами бурого вугілля (Балашівсько-Кіровоградське родовище) та урану. Є поклади високоякісного піску, придатного для виробництва скла.

Структура земельного фонду

Класифікація земельних ресурсів за призначенням	Площа, га
Земельні ресурси міста, усього	10332
Житлова забудова	3129
Промислово-комунально-складські	1456
Землі сільськогосподарського призначення	1203
Громадська забудова	740
Ліси, лісопарки	640
Землі під водою	400
Землі спецпризначення	390
Землі під вулично-дорожньою мережею	360
Зелені насадження спецпризначення	330
Землі під дачами та садівницьких товариств	270
Землі транспорту	233
Зелені насадження загального користування	160
Непридатні, неосвоєні та інші території	721

2.8. Основні екологічні проблеми

Основними екологічними проблемами в місті Кропивницькому є:

забруднення атмосферного повітря, водних об'єктів;

зношеність мереж централізованого водопостачання та водовідведення;

проблема поводження з промисловими та побутовими відходами,

підвищений рівень радону в приміщеннях;

зношеність мереж теплопостачання;

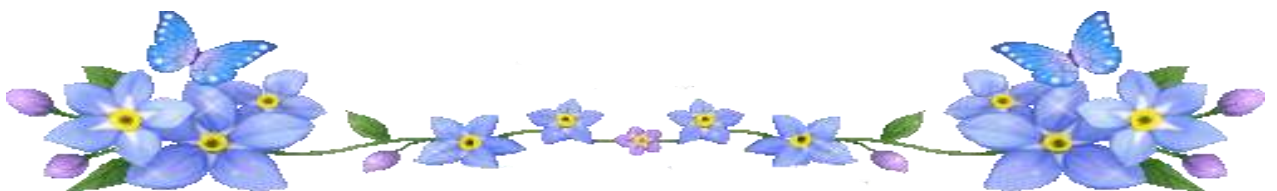
поширення алергенних рослин (амброзії);

спалювання стерні та сухого листя.

Всі вищезазначені екологічні проблеми потребують розв'язання, оскільки вони прямо впливають на стан здоров'я людей, інвестиційну привабливість міста, що в умовах обмежених фінансових можливостей міського бюджету є вкрай важливим для подальшого розвитку громади.

Важливим механізмом вирішення екологічних проблем є цільові програми та Програма-2021, як комплексні програмні документи, які визначають завдання для поліпшення екологічної ситуації у різних галузях і сферах діяльності.

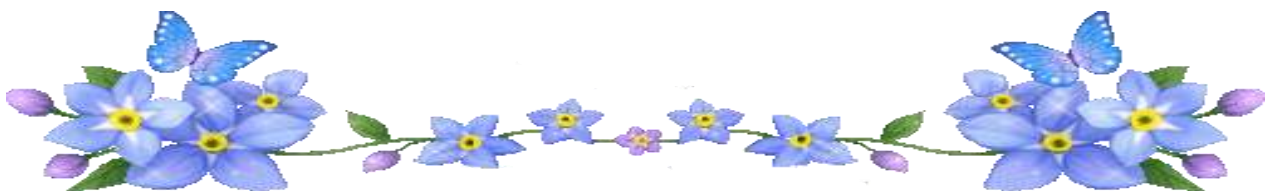
У разі неприйняття Програми-2021 вирішення екологічних проблем буде ускладнено, не матиме комплексного підходу до їх розв'язання, в кінцевому результаті це не дозволить збільшити позитивні зміни у розвитку міста та матиме негативний вплив на стан розвитку територіальної громади, стан довкілля.

3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу

SWOT-аналіз екологічної ситуації в м. Кропивницькому

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> • Активна позиція влади щодо інноваційного розвитку громади, впровадження екологічно безпечних проєктів, енергозберігаючих заходів;	<ul style="list-style-type: none"> • Застарілі технології виробництва у значної кількості підприємств-товаровиробників; • недотримання режиму експлуатації пилогазоочисного устаткування; низькі темпи впровадження сучасних технологій очищення викидів; • значний знос основних засобів підприємств житлово-комунального господарства: мереж теплопостачання, водопостачання і водовідведення; • зношеність значної частини дорожньо-транспортної інфраструктури •
<ul style="list-style-type: none"> • Наявність комплексної інженерної споруди з системою збору біогазу на полігоні твердих побутових відходів для виробництва електроенергії	<ul style="list-style-type: none"> • забруднення та погіршення стану водних об'єктів. Забруднення стічними водами промислових підприємств р. Інгул;

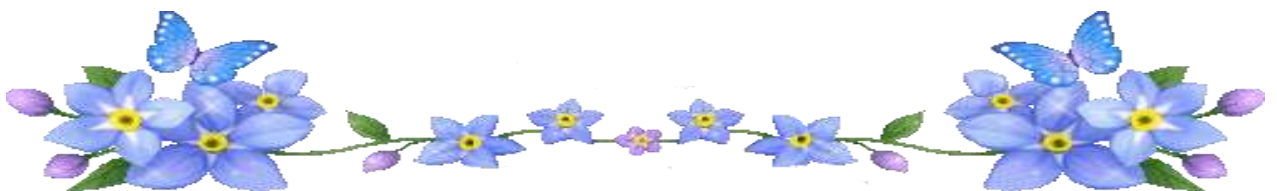
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> • Впровадження нової системи теплопостачання у місті. • Активна політика керівництва підприємств на підвищення конкуренто-спроможності підприємств-товаро-виробників за рахунок впровадження сучасних енергозберігаючих, енергоощадних заходів і технологій, сучасного обладнання, безвідходного виробництва тощо. • Затвердження і реалізація заходів Державної цільової регіональної програми радіаційного і соціального захисту населення Кіровоградської області і міста Кропивницького. • Затвердження і реалізація Плану дій сталого енергетичного розвитку і клімату у місті Кропивницькому на період до 2030 року. • Розробка проекту із реконструкції набережної річки Інгул із використання можливостей залучення коштів із різних джерел фінансування. •	<ul style="list-style-type: none"> • Зростання рівня забруднення навколишнього середовища. • Низький рівень екологічної свідомості та відповідальності з боку населення та суб'єктів господарювання. • Відсутність достовірних даних щодо кількісних і якісних характеристик зелених насаджень. • Погіршення демографічної ситуації через погіршення стану здоров'я; • Перевантаження полігону для захоронення побутових відходів. • Відсутність налагодженої системи збору та вивезення небезпечних відходів в складі побутових відходів. • Погіршення екологічного стану р. Інгул. • Низький рівень розуміння в суспільстві пріоритетів збереження навколишнього природного середовища та переваг сталого розвитку. • Ускладнення економічної ситуації. • Обмеженість спроможності міського бюджету для реалізації екологічних програм і проектів.

4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо території з природоохоронним статусом

Завдання Програми-2021 не несуть прямої шкоди територіям з природоохоронним статусом.

Основні завдання Програми-2021 передбачають модернізацію промислового комплексу; розвиток житлово-комунального господарства та транспортної інфраструктури; екологічне оздоровлення; енергозбереження; розвиток гуманітарної та соціальної сфер.

Тимчасові негативні наслідки для природоохоронних територій можуть бути під час ведення будівельних робіт. Прийняття рішення щодо будівництва, яке матиме вплив на природоохоронні території, та оцінка таких ризиків, буде відбуватися з дотриманням вимог чинного законодавства за встановленими

процедурами, враховуючи необхідність проходження процедур стратегічної екологічної оцінки згідно із законами України "Про стратегічну екологічну оцінку", "Про оцінку впливу на довкілля", а також Законом України "Про природно-заповідний фонд".

Регулювання питань впливу на водні об'єкти визначаються, в тому числі Водним Кодексом України, де регулюються питання використання водних об'єктів, їх прибережно-захисних смуг та водоохоронних зон.

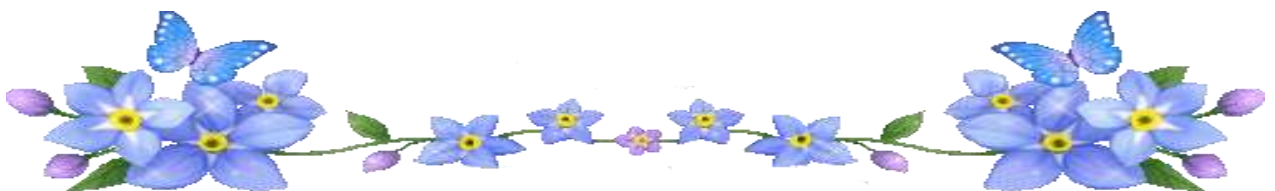
Такий аналіз є достатньо узагальненим та потребує уточнень вже на етапах реалізації конкретних рішень з урахуванням їх просторової прив'язки до території, віддаленості по відношенню до природоохоронних територій, умов реалізації та інших характеристик.

5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки Програми-2021

5.1. Основні міжнародні та державні зобов'язання

Основними міжнародними зобов'язаннями щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, а також Конвенція ООН з біологічного різноманіття, Рамкова конвенція про зміну клімату, Паризька кліматична угода.

Згідно ст. 28 Закону України "Про основи містобудування", якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що містяться в законодавстві України про містобудування, то застосовуються правила міжнародного договору.

Основними законодавчими і нормативно-правовими актами, норми і вимоги яких мають бути враховані та дотримані під час планованої діяльності, є такі:

Водний кодекс України; Лісовий кодекс України; Земельний кодекс України;

закони України: "Про природно-заповідний фонд"; "Про охорону культурної спадщини"; "Про охорону археологічної спадщини"; "Про охорону атмосферного повітря"; "Про відходи"; "Про надра"; "Про питну воду та питне водопостачання"; "Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення"; "Про екологічний аудит"; "Про рослинний світ"; "Про тваринний світ"; "Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року"; "Про охорону навколишнього природного середовища"; "Про регулювання містобудівної діяльності"; "Про основи містобудування";

Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (Закон України № 436/96-ВР (436/96-ВР) від 29.10.96;

Національний план дій управління відходами до 2030 року, затверджений Кабінетом Міністрів України 20 лютого 2019 року;

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 р. №695;

Цілі сталого розвитку: Україна-2030 (Ціль 13. "Пом'якшення наслідків зміни клімату");

постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 року №1272 "Про затвердження Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення";

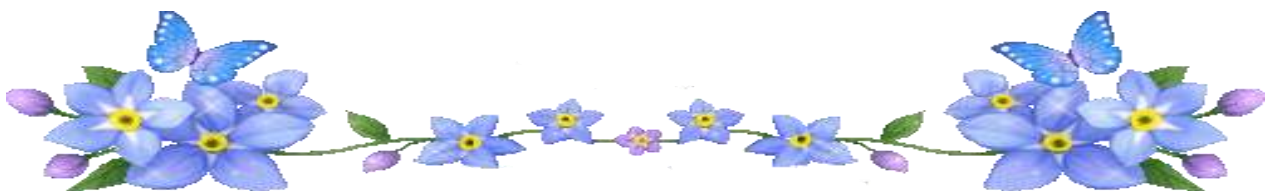
розпорядження Кабінету Міністрів України від:

07.12.2016 р. № 932-р "Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року";

06.12.2017 р. № 878-р "Про затвердження плану заходів щодо виконання концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року";

наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 28 жовтня 2020 року № 213 "Про затвердження Критеріїв визначення наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення";

ДБН Б.1.1-13:2012 "Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях";

ДСТУ-Н Б Б.1.1-10:2010 "Настанова з виконання розділів "Охорона навколишнього природного середовища» у складі містобудівної документації";
Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів (зі змінами);

ДСанПіН 2.2.4-171-10 "Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною".

5.2. Процедура ОВД

Цілі Програми-2021 реалізуються через конкретні заходи і проекти.

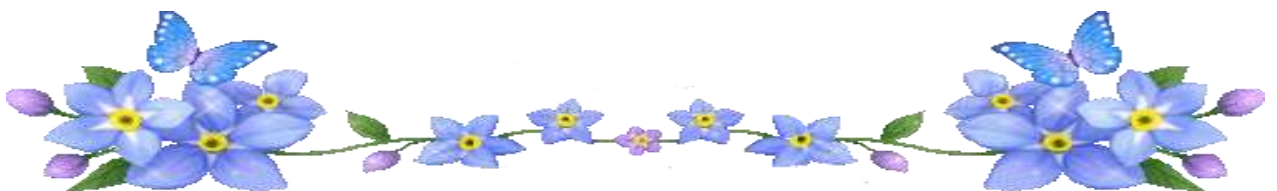
Серед цих заходів і проектів можуть бути і такі проекти, які, відповідно до Закону України "Про оцінку впливу на довкілля", підлягатимуть оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності. Для таких проектів має бути здійснена процедура оцінки впливу на довкілля.

5.3. Інформація про оприлюднення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки

Згідно вимог ст. 9, 10, ч.4 ст.12 Закону України "Про стратегічну екологічну оцінку" Кропивницькою міською радою було оприлюднено Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки (СЕО) проекту Програми-2021, з метою одержання та врахування зауважень і пропозицій громадськості на офіційному сайті Кропивницької міської ради - <http://kr-rada.gov.ua/>, у рубриці "Економіка" розділ "Програма економічного та соціального розвитку", підрозділ "Розробка програм".

Зауваження та пропозиції отримані від департаменту екології, природних ресурсів та паливно-енергетичного комплексу облдержадміністрації та департаменту охорони здоров'я облдержадміністрації враховані в цьому Звіті.

5.4 Інформація про обговорення Звіту про стратегічну екологічну оцінку Програми-2021 буде висвітлена за результатами його обговорення.

6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо та довгострокових, постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків

6.1. Атмосферне повітря

Програма не передбачає проєктів із створення нових підприємств, із значними обсягами шкідливих викидів у атмосферне повітря.

Завдання Програми-2021 (розділ "Промисловість") щодо впровадження інвестиційно-інноваційних проєктів, енергоефективних і ресурсозберігаючих технологій, маловідходних, безвідходних та екологічно безпечних технологічних процесів;

розвитку і впровадженню ІТ-технологій та інновацій у виробництво навпаки матимуть позитивний вплив на атмосферне повітря, оскільки в процесі їх виконання будуть застосовані сучасні енергозберігаючі і очисні технології тощо.

Завдання Програми-2021 щодо впровадження проєктів із будівництва, реконструкції котелень, мереж теплопостачання, автомобільних доріг, житлових будівель, в процесі їх реалізації матимуть тимчасовий вплив на якість атмосферного повітря, але він буде короткостроковим.

Серед іншого тимчасовий негативний вплив на повітря під час будівельних робіт можливо через викиди:

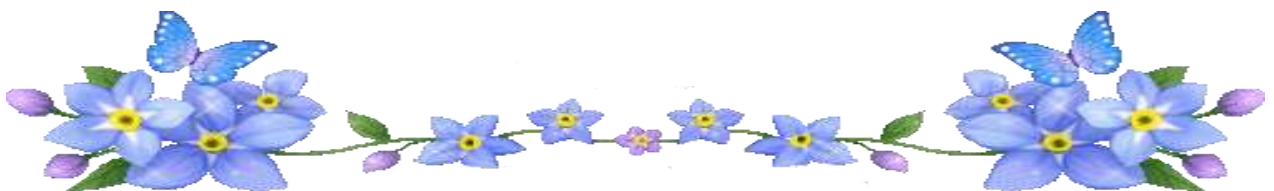
пилу внаслідок дій із сипучими матеріалами (земляні роботи, навантаження тощо);

викиди пилу з поверхонь, на яких рухається обладнання, необхідне для будівництва;

викиди продуктів спалювання викопного палива з двигунів машин, транспортних засобів, що використовуються для перевезення працівників, транспортування матеріалів та інших двигунів, що працюють на викопному паливі (наприклад, дизельні генератори). Зазначений вплив припиниться як тільки будуть завершені будівельні роботи.

Позитивний вплив на якість атмосферного повітря в перспективі матимуть:

озеленення прибудинкових територій, подальший розвиток територій загального користування та зон відпочинку, збереження та розвиток зелених зон для підтримки екологічного балансу, озеленення територій та догляд за зеленими насадженнями (які в подальшому призведуть до підвищення якості повітря за рахунок зменшення пилу, шумового забруднення);

покращення технічного стану автомобільних доріг, продовження розвитку велосипедного руху, які з поступовим впровадженням призведуть до зменшення рівня викидів від автомобільного транспорту;

впровадження системи моніторингу довкілля, що забезпечить підвищення рівня точності та достовірності даних про стан повітря і як результат можливість формувати чіткіші плани дій для покращення його якості.

6.2. Клімат

Загалом, загальний вплив завдань Програми-2021 на клімат є позитивним. Виконання основних завдань, визначених у розділі 3.2. "Енергозбереження та енергоефективність", зокрема в частині впровадження новітніх енергоефективних та енергоощадних технологій в житлово-комунальному господарстві міста, в об'єктах соціальної інфраструктури, житлових будинках, інших закладах, сприятиме зменшенню викидів тепла і шкідливих речовин у повітря (зокрема CO²).

Позитивний вплив на стан клімату матиме також впровадження заходів з покращення стану автомобільних доріг, проведення оновлення рухомого складу автотранспорту та електротранспорту, підвищення рівня озеленення території міста, модернізації системи теплопостачання міста.

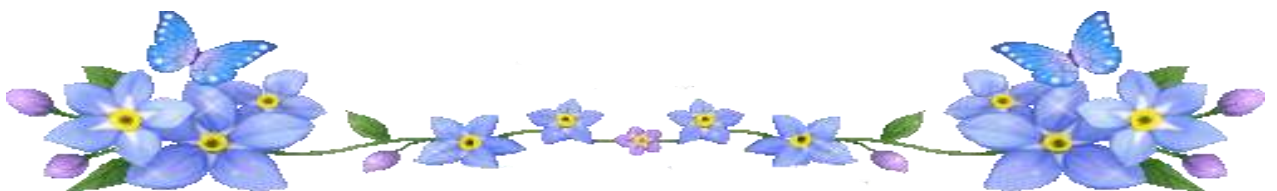
Негативний вплив матиме тимчасовий характер за рахунок збільшення локальних викидів, наприклад, під час будівельних робіт.

Довгостроковий вплив може бути за рахунок формування теплових островів через локальне збільшення щільності забудови та заасфальтованих поверхонь під час розширення житлової забудови, тощо.

6.3. Земельні та водні ресурси

Негативними наслідками впливу виконання деяких завдань Програми-2021 на земельні ресурси може бути вилучення земель під будівництво нових інженерних мереж, житлових будівель. З іншої сторони, такі заходи компенсуються за рахунок їх позитивного впливу на навколишнє середовище в результаті планованої діяльності.

Потенційними джерелами впливу на ґрунти під час проведення будівельно-демонтажних робіт є підвищення вологості ґрунтів за рахунок асфальтування території; порушення природного стоку поверхневих вод за рахунок планування території, траншейної прокладки різних комунікаційних мереж тощо; випадкові проливи паливно-мастильних матеріалів.

Для запобігання даного явища вживатимуться заходи щодо відновлення об'єктів благоустрою території з відновленням твердого та рослинного покриву, будівництво та реконструкція очисних споруд і систем водовідведення.

6.4. Відходи

Під час проведення будівельних робіт (інженерних мереж до житлових будівель, котелень) основним негативним наслідком для довкілля є утворення будівельних відходів.

Основними відходами, що створюватимуться під час будівельних робіт, будуть рештки старої цегли, бетону, деревини тощо. Фактичний обсяг таких відходів буде встановлено під час проектування відповідних об'єктів. Крім цього, можливе утворення токсичних відходів ремонтних робіт - лакофарбових матеріалів, заповнювачів, тощо.

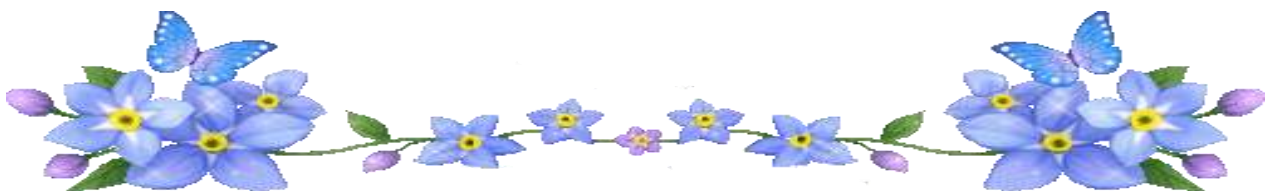
Передача забруднення в навколишнє середовище можлива із дощовими водами, коли внаслідок неналежного поводження з побутовим сміттям, воно змиватиметься на прилеглі території.

Для попередження такої загрози під час реконструкції будівлі необхідно уникнути складування будівельного сміття на проектній ділянці, дотримуватися діючих вимог законодавства тощо.

Проблема збирання, накопичення, переробки, утилізації, видалення, знешкодження та захоронення твердих побутових відходів є однією з найбільш болючих та гострих. Сміття накопичується всюди. Зростають обсяги відходів, поширюються площі несанкціонованих звалищ. Відсутність дієвого контролю призводить до масового утворення несанкціонованих звалищ та численних порушень законодавства під час поводження з небезпечними відходами.

За відсутності роздільного збирання побутових відходів практично не розв'язується проблема поводження з небезпечними відходами, які містяться у складі побутових відходів.

Непросто відразу змінити звички великої кількості людей. Для цього вирішено розпочати впровадження роздільного збору сміття саме з навчальних закладів, де є можливість забезпечити як теоретичний (озброєння знаннями), так і практичний досвід (створити умови для роздільного збору сміття). Залучення дітей до вирішення проблеми дозволить зменшити негативні прояви у майбутньому.

6.5. Біорізноманіття

Програмою-2021 передбачається завдання щодо збереження та розвиток зелених зон для підтримки екологічного балансу, подальше впорядкування та розвиток зелених насаджень, подальший розвиток територій загального користування та зон відпочинку тощо.

Програма-2021 не передбачає реалізацію заходів, які прямо можуть негативно вплинути на флору і фауну громади.

На подальших етапах реалізації, визначених Програмою-2021 завдань, передбачається уточнення таких впливів.

6.6. Природоохоронні території

У Програмі-2021 не передбачені заходи, які можуть призвести до негативного впливу на існуючі об'єкти природно-заповідного фонду (ПЗФ). На подальших етапах реалізації, визначених Програмою-2021 завдань, передбачається уточнення таких впливів.

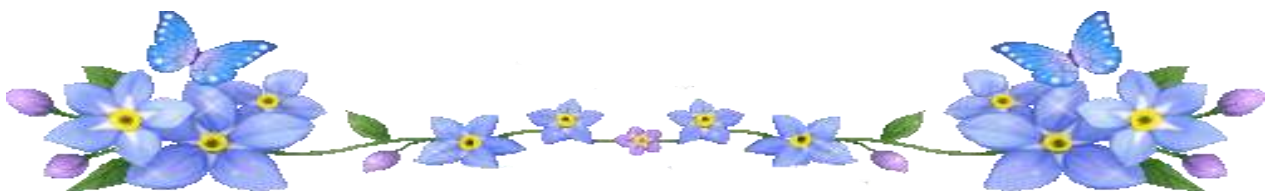
6.7. Здоров'я населення

Реалізація Програми-2021 ймовірно має призвести до покращення життя та стану здоров'я населення. Впровадження деяких заходів ймовірно матиме непрямий позитивний вплив на здоров'я населення, зокрема:

забезпечення розвитку і зміцнення первинної ланки шляхом створення нових оснащених амбулаторій ЗПСМ, продовження запровадження змін в систему вторинної медичної допомоги відповідно до медичної реформи на 2021 рік, виконання діючих місцевих галузевих програм, оптимізація потужності та структури медичних закладів в умовах госпітального округу, проведення капітальних ремонтів та реконструкції закладів первинного та вторинного рівня відповідно до плану модернізації до 2025 року;

підтримка та розвиток різноманітних навчально-тренувальних, фізкультурно-спортивних заходів;

заходи із озеленення прибудинкових та інших територій, догляд за зеленими насадженнями.

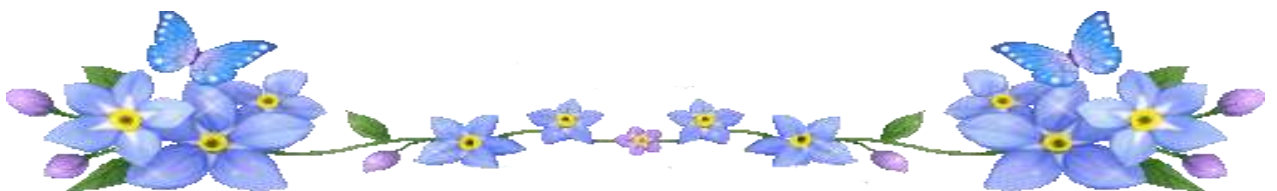

7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Програми-2021

Заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Програми-2021 ґрунтуються на впливах, оцінених у попередньому розділі звіту. Однак, такі заходи – це загальні рекомендації щодо усунення негативних наслідків, тоді як детальні заходи повинні розглядатися в кожному конкретному випадку під час реалізації шляхів досягнення визначених пріоритетів, а також в процесі надання екологічних дозволів.

Заходи щодо запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Програми-2021 для довкілля

Сфера довкілля	Заходи щодо зменшення негативних наслідків
Атмосферне повітря	<ul style="list-style-type: none"> • забезпечення максимально можливого перевезення пасажирів електротранспортом; • збільшення кількості рухомого складу електротранспорту; • заходи з озеленення міста; • проведення модернізації обладнання у підприємствах промисловості міста, зокрема:<ul style="list-style-type: none"> налагоджувальних робіт на котлоагрегатах №3 та №4 (ПрАТ "Кропивницький ОЕЗ"); утеплення сушильного барабана, тунельних печей №1 та №2 (ТОВ "Кіровоградський завод будівельних матеріалів №1"); проведення еколого-технологічної наладки паливної частини котлоагрегатів, калібрування та впровадження оптимізації кількості палива, кисню та газів (ТОВ "Придніпровський ОЕЗ"); • дотримання нормативів ГДВ в атмосферу при роботі пилогазоочисного обладнання та установок, щорічний технічний огляд, налагодження та перевірка на ефективність (ТОВ "ОЕЗ Градоля")

Сфера довкілля	Заходи щодо зменшення негативних наслідків
Водні ресурси	<ul style="list-style-type: none"> • реконструкція каналізаційних очисних споруд в місті Кропивницькому; • лабораторний контроль на забрудненість ґрунтових вод та поверхневих водойм при неправильному поводженні з побутовими і промисловими відходами; • забезпечення дотримання вимог чинного законодавства при реконструкції головних споруд та мереж комунальних систем
Відходи	<ul style="list-style-type: none"> • впровадження технології роздільного збирання твердих побутових відходів; • розв'язання проблеми знешкодження, утилізації промислових відходів; • ліквідація стихійних сміттєзвалищ
Ґрунти	<ul style="list-style-type: none"> • при експлуатації будівельних машин і механізмів заборонити злив відпрацьованих масел і пального на землю; • відпрацьоване масло повинно збиратися у спеціальний посуд і відправлятися на утилізацію

8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення

8.1. Вихідні дані для виконання СЕО

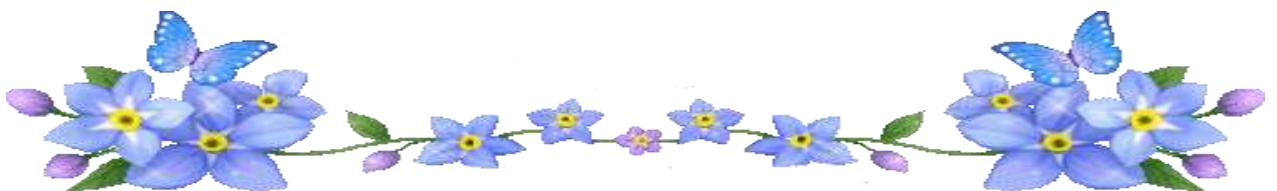
Для виконання СЕО проекту Програми-2021 використано наступні вихідні дані:

Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища Кіровоградської області у 2019 році;

дані Головного управління статистики у Кіровоградській області;

галузеві програми міської ради;

аналітичні матеріали виконавчих органів міської ради про потенціал галузей, сфер діяльності, стан його використання;

публікації і оцінки незалежних експертів про стан навколишнього природного середовища у м.Кропивницькому і Кіровоградській області;

Концепції Державної цільової регіональної програми радіаційного і соціального захисту населення Кіровоградської області і міста Кропивницького, яку затверджено розпорядженням голови Кіровоградської облдержадміністрації від 29 грудня 2017 року № 690-р.

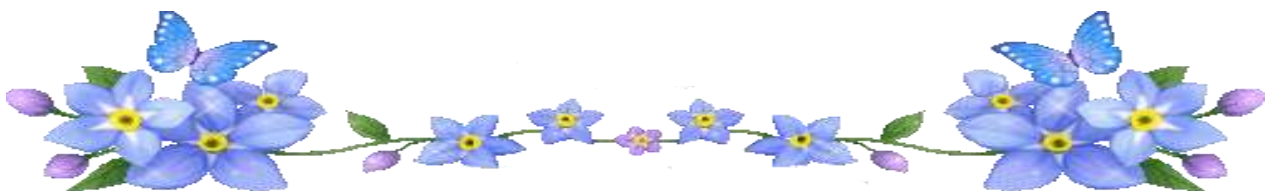
8.2. Використані інструменти та методи

В процесі проведення СЕО використано такі методи:

статистичний метод, який ґрунтується на кількісних показниках, які дають можливість зробити висновок про темпи розвитку процесу в майбутньому. Як приклад, дані про обсяг викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря свідчать про те, що у 2021 році немає достатніх підстав для прогнозування суттєвого збільшення таких викидів у місті (розділ 7 цього Звіту). Цей метод застосовано і при оцінці стану впливу радіаційного забруднення на рівень захворюваності і смертності населення від злоякісних новоутворень у м.Кропивницькому;

метод експертних оцінок: за відсутності достатніх офіційних статистичних даних про стан екології у місті Кропивницькому для оцінки перспектив її зміни у 2021-2023 роках та визначення пом'якшувальних заходів враховано думки кваліфікованих спеціалістів-експертів, зокрема керівника громадської організації "Еколіга" Ковтунова Олександра, Медведєвої Ольги - кандидата біологічних наук, доцента, завідувача кафедри екології та охорони навколишнього середовища Центральноукраїнського національного технічного університету;

метод екстраполяції. За основу взято аналіз стану економічного і соціального розвитку міста Кропивницького за останні 5 років, який свідчить про позитивну динаміку у реальному секторі економіки, наповненні місцевого бюджету, розбудові соціальної та дорожньої інфраструктури, впровадженні енергоефективних і енергозберігаючих заходів у різних галузях і сферах діяльності, суттєвому поліпшенні матеріально-технічної бази закладів освіти, охорони здоров'я, фізкультури і спорту, культури. Поряд із цим, залишається незадовільним стан значної кількості мереж тепло-, водопостачання, каналізаційного господарства, автотранспорту приватних перевізників, вулично-дорожньої мережі, у результаті чого у короткостроковому періоді зберігатиметься негативний вплив від їх діяльності на стан екології у місті Кропивницькому. Для зменшення негативного впливу будуть реалізовані галузеві програми, перелік яких визначено у додатку 2 до Програми-2021.

8.3. Планувальні альтернативи

Основними програмними документами, крім Програми-2021, які визначають завдання і механізми впровадження заходів з охорони навколишнього природного середовища міста Кропивницького, є:

програма природоохоронних заходів місцевого значення на 2021-2023 роки;

комплексна програма розвитку житлово-комунального господарства та безпеки дорожнього руху в місті Кропивницькому на 2021-2025 роки;

програми розвитку міського пасажирського транспорту та зв'язку у м. Кропивницькому на 2021–2023 роки.

Крім того, завдання щодо поліпшення екології у місті передбачено у ряді інших програмних документів, таких як:

План дій сталого енергетичного розвитку і клімату міста Кропивницького на період до 2030 року (проект у стадії доопрацювання);

програма капітального будівництва, реконструкції та капітального ремонту об'єктів комунального господарства та соціально-культурного призначення міста Кропивницького на 2019-2021 роки.

Досягнення цілі 4."Охорона довкілля", у тому числі здоров'я населення міста у реальному вимірі, має спиратися на використання сильних сторін міста, максимальне використання зовнішніх можливостей, врахування слабких сторін та мінімізації зовнішніх загроз.

При обґрунтуванні вибору сценарію акцентовано увагу на таких аспектах, як:

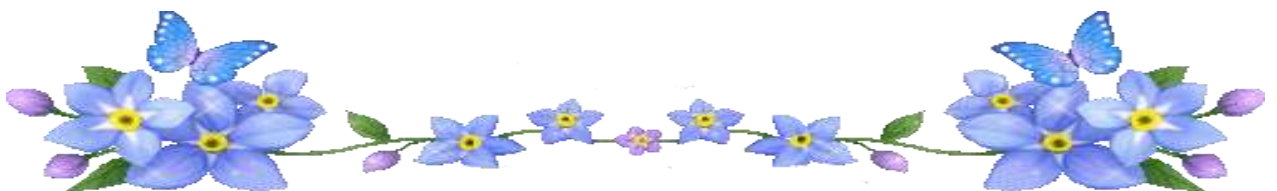
поліпшення екологічної ситуації у питанні водних ресурсів та покращення ситуації з поводження побутовими відходами відповідно до пріоритетів розвитку міста Кропивницького;

тенденції демографічних процесів та поліпшення демографічної ситуації відповідно до пріоритетів розвитку міста Кропивницького.

зниження техногенного навантаження на радіоекологічний стан реалізуючи реабілітаційні заходи державним підприємством "Східний гірничозбагачувальний комбінат" (далі – ДП "СхідГЗК") за рахунок власних коштів підприємства, а саме:

1) проведення радіоекологічного моніторингу навколишнього природного середовища навколо Інгульської шахти для оцінки відповідності викидів і скидів з неї квоті ліміту дози згідно з вимогами НРБУ-97;

2) поетапна рекультивация забруднених земель навколо відвалів гірничих порід на території Інгульської шахти, земель в межах санітарно-захисної зони хвостосховища;

- 3) впровадження екологічно безпечних технологій купчастого вилуговування уранової руди та подальшої рекультивації гірничих відходів;
- 4) реконструкція систем очищення шахтних вод, проведення науково-дослідних робіт щодо підвищення ефективності методів очищення скидів від природних радіонуклідів та підвищеної мінералізації;
- 5) реконструкція пило-газоуловлювального обладнання шахт;
- 6) озеленення кордонів санітарно-захисної зони шахти.

9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Моніторинг наслідків виконання Програми-2021 для довкілля проводитиметься щороку разом із підготовкою інформації про результати її виконання.

У звітах буде відображено інформацію про здійснення оцінки впливу на довкілля у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, проведеної згідно з Законом України "Про оцінку впливу на довкілля".

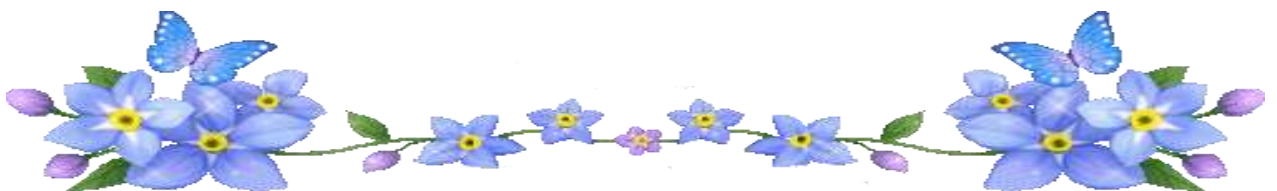
Координацію роботи із дотримання вимог цього Закону України у відповідних галузях забезпечують відповідні виконавчі органи міської ради.

При видачі дозвільних документів, їх погодженні на проведення будівельних та інших робіт виконавчі органи міської ради у межах повноважень будуть дотримуватись норм законодавчих і нормативно-правових актів України із питань регулювання містобудівної діяльності, охорони навколишнього природного середовища у різних сферах із проходженням процедури оцінки впливу на довкілля (за наявності підстав для цього).

Повноваження щодо реалізації державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища віднесено до компетенції управління земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища міської ради.

Моніторинг впливу реалізації завдань Програми-2021 на довкілля буде здійснюватись через використання даних програмного продукту "Енергоплан", який у щоденному режимі містить дані про обсяги споживання і економії енергоресурсів у закладах бюджетної сфери міста (164 будівлі).

Важливим інструментом моніторингу буде і звітність про стан виконання Плану дій сталого енергетичного розвитку та клімату міста Кропивницького на період до 2030 року, розробка і затвердження якого передбачена у 2021 році. З метою виявлення непередбачених несприятливих

наслідків реалізації плану забудови міста і вжиття заходів щодо їх усунення необхідно проведення моніторингу значного впливу на довкілля.

Оцінка фактичного впливу на підставі та з урахуванням моніторингу стану навколишнього природного середовища щодо господарської діяльності.

Моніторинг впливу є обов'язковою умовою при здійсненні планової діяльності та включатиме:

1. Для Кропивницької міської ради:

проведення заходів щорічного моніторингу виконання пропозицій та заходів щодо покращення стану навколишнього природного середовища в місті, стану здоров'я населення, охорони водних об'єктів, природно-заповідного фонду.

2. Для юридичних і фізичних осіб-підприємців, що здійснюють свою діяльність на території міста Кропивницького:

проведення заходів щорічного контролю якості повітря, об'єктів, що здійснюють викиди на межі санітарно-захисної зони та найближчої житлової забудови, якості використовуваної води та стічних вод, обстеження водозабірних споруд та за дотриманням допустимих рівнів і тривалості шуму.

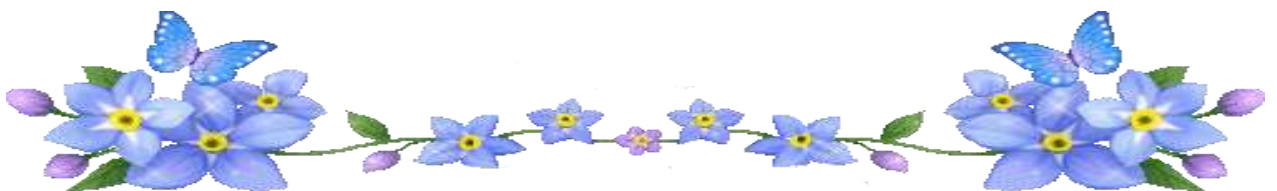
10. Резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-9 цієї частини, розраховане на широку аудиторію

1. За підсумками СЕО підготовлено "Звіт про стратегічну екологічну оцінку Програми економічного і соціального розвитку міста Кропивницького на 2021 рік та основні напрями розвитку на 2022 і 2023 роки".

Серед факторів, що ускладнили проведення СЕО, можна виділити наступні:

відсутність достатнього обсягу статистичних відомостей та інших характеристик для оцінки об'єктивної екологічної ситуації у різних сферах у місті Кропивницькому;

відсутність фінансового забезпечення для проведення СЕО відповідними установами, які мають необхідні дозвільні документи та досвід із проведення СЕО комплексних програмних документів. З урахуванням того, що реалізація завдань Програми-2021 здійснюватиметься різними виконавцями через різні проекти, які потребуватимуть проведення СЕО або ОВД, це не є перешкодою для прийняття цього документа.

Під час проведення СЕО здійснено оцінку факторів ризику і потенційного впливу визначених Програмою-2021 завдань і проєктів на стан довкілля, взято до уваги те, що завдання спрямовані впровадження екологічно безпечних проєктів і заходів в інтересах громади міста Кропивницького.

У Звіті про СЕО проєкту Програми-2021 не враховано характеристики кожного окремого завдання чи проєкта та їх потенційний вплив на навколишнє середовище, оскільки такий детальний аналіз виконується на наступних етапах планування для кожного проєкта окремо (процедура ОВД, тощо).

Повідомлення про оприлюднення проєкту Програми-2021 і Звіту про СЕО розміщено у засобах масової інформації (зокрема у газеті "Вечірня газета"), на офіційному вебсайті міської ради у рубриці "Економіка" розділ "Програма економічного та соціального розвитку" підрозділ "Розробка програми", а також направлено у визначений термін Міністерству захисту довкілля та природних ресурсів і Міністерству охорони здоров'я України.

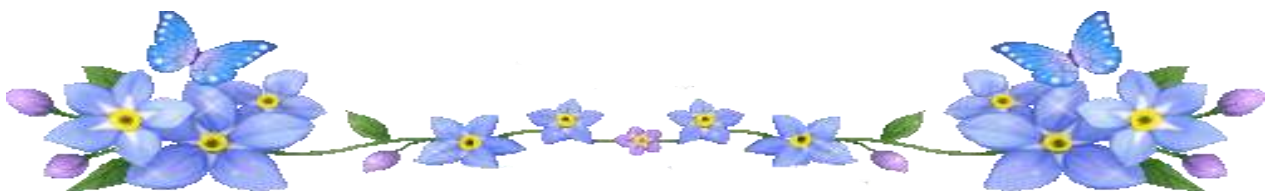
2. Програма-2021 загалом відповідає принципу екологічної збалансованості (сталого розвитку) та зорієнтована на зниження шкідливого впливу на довкілля.

Однією із цілей Програми-2021 є ціль 4. "Поліпшення екології", для досягнення якої визначено завдання у розділі "Охорона довкілля", зокрема завдання щодо реалізації заходів програми природоохоронних заходів місцевого значення на 2021-2023 роки, комплексної програми розвитку житлово-комунального господарства та безпеки дорожнього руху в місті Кропивницькому на 2021-2025 роки, програми розвитку міського пасажирського транспорту та зв'язку у м. Кропивницькому на 2021–2023 роки.

Їх реалізація сприятиме дбайливому використанню ресурсів, збереженню і поліпшенню екологічного стану у місті Кропивницькому.

3. Програма-2021 відповідає Стратегії регіонального розвитку Кіровоградської області на 2021-2027 роки та Плану заходів з її реалізації на 2021-2023 роки та достатньо добре узгоджуються з національними стратегічними екологічними цілями.

Завдання Програми-2021 відповідають стратегічним цілям державної екологічної політики, визначеним Законам України "Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року".

4. Реалізація Програми-2021 з великою долею вірогідності не повинна призвести до появи нових негативних впливів на довкілля, у тому числі на здоров'я населення.

Ймовірність того, що реалізація Програми-2021 призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

Реалізація багатьох основних завдань та проєктів Програми-2021 має призвести до покращення екологічної ситуації в місті.

